OFFERYNNAU STATUDOL CYMRU

2010 Rhif 1433 (Cy.126)

DIOGELU'R AMGYLCHEDD, CYMRU

Rheoliadau Safonau Ansawdd Aer (Cymru) 2010

Gwnaed - - - - *16 Mai 2010*
Gosodwyd gerbron Cynulliad Cenedlaethol Cymru - - *19 Mai 2010*
Yn dod i rym - - *11 Mehefin 2010*

Mae Gweinidogion Cymru, drwy arfer y pwerau a roddwyd i Gynulliad Cenedlaethol Cymru drwy ei ddynodi(**1**) at ddibenion adran 2(2) o Ddeddf y Cymunedau Ewropeaidd 1972(**2**) mewn perthynas â chamau sy'n ymwneud ag asesu a rheoli ansawdd aer amgylchynol a chydymffurfedd â gwerthoedd terfyn, gwerthoedd targed ac amcanion ansawdd aer, ac sydd bellach yn arferadwy gan Weinidogion Cymru(**3**), a thrwy arfer y pwerau a roddwyd gan baragraff 1A o Atodlen 2 i'r Ddeddf honno(**4**), yn gwneud y Rheoliadau canlynol.

Mae'r Rheoliadau hyn yn gwneud darpariaeth at ddiben a grybwyllir yn adran 2(2) o Ddeddf y Cymunedau Ewropeaidd 1972 ac mae'n ymddangos i Weinidogion Cymru ei bod yn hwylus i gyfeiriadau at Atodiadau I i VI ac VIII i X ac Adran B o Atodiad XV i Gyfarwyddeb 2008/50/EC Senedd Ewrop a'r Cyngor ar ansawdd aer amgylchynol ac aer glanach ar gyfer Ewrop ac Adran II o Atodiad II ac Atodiadau III i V i Gyfarwyddeb 2004/107/EC Senedd Ewrop a'r Cyngor sy'n ymwneud ag arsenig, cadmiwm, mercwri, nicel a hydrocarbonau aromatig polysyclig mewn aer amgylchynol gael eu dehongli fel cyfeiriadau at yr Atodiadau hynny a'r Adrannau hynny fel y'u diwygir o bryd i'w gilydd.

RHAN 1

Cyffredinol

Enwi, cychwyn a chymhwyso

1.—(1) Enw'r Rheoliadau hyn yw Rheoliadau Safonau Ansawdd Aer (Cymru) 2010 a deuant i rym ar 11 Mehefin 2010.

(**1**) O.S. 2000/2812.
(**2**) 1972 p. 68.
(**3**) Yn rhinwedd adran 162 o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 (p. 32), a pharagraffau 28 a 30 o Atodlen 11 i'r Ddeddf honno, mae'r pwerau a roddwyd i Gynulliad Cenedlaethol Cymru drwy'r dynodiad hwn yn arferadwy bellach gan Weinidogion Cymru.
(**4**) Mewnosodwyd paragraff 1A o Atodlen 2 gan adran 28 o Ddeddf Diwygio Deddfwriaethol a Rheoleiddiol 2006 (p. 51).

(2) Mae'r Rheoliadau hyn yn gymwys o ran Cymru.

Diffiniadau

2.—(1) Yn y Rheoliadau hyn—

ystyr "aer amgylchynol" ("*ambient air*") yw aer y tu allan yn y troposffer, heb gynnwys gweithleoedd fel a ddiffinnir gan Gyfarwyddeb y Cyngor 89/654/EEC(**5**) lle y mae darpariaethau sy'n ymwneud ag iechyd a diogelwch yn y gwaith yn gymwys ac nad oes gan aelodau'r cyhoedd fynediad rheolaidd atynt;

ystyr "AOT 40" ("*AOT 40*") (wedi ei fynegi mewn (μg/m^3) . yr awr) yw swm y gwahaniaeth rhwng crynodiadau yn ôl yr awr sy'n fwy na 80 μg/m^3 (= 40 o rannau fesul biliwn) ac 80 μg/m^3 dros gyfnod penodol drwy ddefnyddio'n unig y gwerthoedd un awr wedi eu mesur rhwng 08:00 o'r gloch ac 20:00 o'r gloch Amser Ewropeaidd Canolog (CET) bob dydd;

ystyr "arsenig" ("*arsenic*"), "cadmiwm" ("*cadmium*"), "nicel" ("*nickel*") a "benso(a)pyren" ("benzo(a)pyrene") yw cyfanswm cynnwys yr elfennau a'r cyfansoddion hynny o fewn y ffracsiwn PM_{10};

ystyr "asesu" ac "asesiad" ("*assessment*") yw asesu a wneir drwy gyfrwng mesuriadau sefydlog, mesuriadau dangosol, modelu neu dechnegau amcangyfrif gwrthrychol;

ystyr "Cyfarwyddeb 2004/107/EC" ("*Directive 2004/107/EC*") yw Cyfarwyddeb 2004/107/EC Senedd Ewrop a'r Cyngor sy'n ymwneud ag arsenig, cadmiwm, mercwri, nicel a hydrocarbonau aromatig polysyclig mewn aer amgylchynol(**6**);

ystyr "Cyfarwyddeb 2008/50/EC" ("*Directive 2008/50/EC*") yw Cyfarwyddeb 2008/50/EC Senedd Ewrop a'r Cyngor ar ansawdd aer amgylchynol ac aer glanach ar gyfer Ewrop(**7**);

ystyr "cyfradd llwyr ddyddodiad" ("*total deposition rate*") yw cyfanswm màs llygryddion a drosglwyddir o'r atmosffer i arwynebau megis pridd, llystyfiant, dŵ r ac adeiladau mewn ardal benodol o fewn amser penodol;

ystyr "ffin goddefiant" ("*margin of tolerance*") yw canran y gwerth terfyn a ganiateir i lefel fynd yn uwch na'r gwerth hwnnw mewn blwyddyn benodol;

ystyr "hydrocarbonau aromatig polysyclig" ("*polycyclic aromatic hydrocarbons*") yw'r cyfansoddion organig hynny sydd wedi eu cyfansoddi o ddau gylch aromatig o leiaf wedi ymasio ac wedi eu gwneud yn gyfan gwbl o garbon a hydrogen;

ystyr "llygrydd" ("*pollutant*") yw unrhyw un neu ragor o'r canlynol—

(a) arsenig,

(b) bensen,

(c) benso(a)pyren neu hydrocarbonau aromatig polysyclig eraill,

(ch) cadmiwm,

(d) carbon monocsid,

(dd) plwm,

(e) mercwri,

(h) nicel,

(ff) nitrogen deuocsid,

(g) ocsidau nitrogen,

(**5**) OJ Rhif L 393, 30.12.89, t. 1, a ddiwygiwyd gan Gyfarwyddeb 2007/30/EC (OJ Rhif L 165, 27.6.07, t. 21).
(**6**) OJ Rhif L 23, 26.1.05, t.3, a ddiwygiwyd ddiwethaf gan Reoliad (EC) Rhif 219/2009 (OJ Rhif L 87, 31.3.09, t. 109).
(**7**) OJ Rhif L 152, 11.6.08, t. 1.

(ng) osôn,

(h) PM_{10},

(m) $PM_{2·5}$,

(n) sylffwr deuocsid;

ystyr "mesuriadau dangosol" ("*indicative measurements*") yw mesuriadau sy'n bodloni amcanion ansawdd data sy'n llai llym na'r rhai sy'n ofynnol ar gyfer mesuriadau sefydlog;

ystyr "mesuriadau sefydlog" ("*fixed measurements*") yw mesuriadau a wneir mewn lleoliadau sefydlog, naill ai'n barhaus neu drwy samplu o bryd i'w gilydd, er mwyn canfod lefelau llygryddion yn unol â'r amcanion ansawdd data perthnasol;

ystyr "ocsidau nitrogen" ("*oxides of nitrogen*") yw'r swm o gymhareb cymysgu cyfeintiau (ppbv) o nitrogen monocsid (nitrig ocsid) a nitrogen deuocsid a fynegir mewn unedau o grynodiad màs o nitrogen deuocsid ($\mu g/m^3$);

ystyr "PM_{10}" ("PM_{10}") yw mater gronynnol sy'n llwyddo i fynd drwy fewnfa dethol maint fel a ddiffinnir yn y dull cyfeirio ar gyfer samplu a mesur PM_{10}, EN 12341, gyda therfyn effeithlonrwydd o 50% pan fydd y diamedr erodynamig yn 10 μm; ac

ystyr "$PM_{2·5}$" ("*PM*2.5") yw mater gronynnol sy'n llwyddo i fynd drwy fewnfa dethol maint fel a ddiffinnir yn y dull cyfeirio ar gyfer samplu a mesur $PM_{2·5}$, EN 14907, gyda therfyn effeithlonrwydd o 50% pan fydd y diamedr erodynamig yn 2,5 μm.

(2) Mae cyfeiriadau yn y Rheoliadau hyn at Atodiadau I i VI ac VIII i X ac Adran B o Atodiad XV i Gyfarwyddeb 2008/50/EC ac i Adran II o Atodiad II ac Atodiadau III i V i Gyfarwyddeb 2004/107/EC yn gyfeiriadau at yr Atodiadau hynny a'r Adrannau hynny fel y'u diwygir o bryd i'w gilydd.

Dynodi awdurdod cymwys

3. Mae Gweinidogion Cymru wedi eu dynodi fel yr awdurdod cymwys at ddibenion Cyfarwyddeb 2008/50/EC (ac eithrio at y diben a bennir yn Erthygl 3(f) o'r Gyfarwyddeb honno) ac at ddibenion Cyfarwyddeb 2004/107/EC.

Parthau a chrynoadau

4.—(1) Rhaid i Weinidogion Cymru, at ddibenion y Rheoliadau hyn, rannu tiriogaeth Cymru'n barthau ac yn grynoadau.

(2) Bydd parth yn cael ei ddosbarthu'n grynhoad os yw'n gytref a chanddi boblogaeth o fwy na 250,000 o drigolion.

(3) Yn y Rheoliadau hyn mae cyfeiriadau at barth yn cynnwys parth sydd wedi ei ddosbarthu'n grynhoad.

RHAN 2

Asesu ansawdd aer amgylchynol

PENNOD 1

Sylffwr deuocsid, nitrogen deuocsid ac ocsidau nitrogen, PM_{10}, $PM_{2·5}$, plwm, bensen a charbon monocsid

Trothwyon asesu

5.—(1) Rhaid i Weinidogion Cymru ddosbarthu pob parth yn ôl p'un a yw'r trothwyon asesu uwch neu is a bennir yn Adran A o Atodiad II i Gyfarwyddeb 2008/50/EC wedi eu croesi ai peidio mewn perthynas â sylffwr deuocsid, nitrogen deuocsid ac ocsidau nitrogen, PM_{10}, $PM_{2·5}$, plwm, bensen a charbon monocsid.

(2) Rhaid i Weinidogion Cymru adolygu'r dosbarthiad parthau ym mharagraff (1) bob pum mlynedd o leiaf, a rhaid gwneud hynny'n amlach na phob pum mlynedd os oes newidiadau sylweddol yn y gweithgareddau a allai effeithio ar lefelau'r llygryddion mewn aer amgylchynol, y cyfeirir atynt ym mharagraff (1).

(3) Pan fyddant yn adolygu'r dosbarthiad parthau yn unol â'r trothwyon asesu, rhaid i Weinidogion Cymru gydymffurfio ag Adran B o Atodiad II i Gyfarwyddeb 2008/50/EC.

Gofynion asesu

6.—(1) Rhaid i Weinidogion Cymru asesu lefel y sylffwr deuocsid, nitrogen deuocsid ac ocsidau nitrogen, PM_{10}, $PM_{2·5}$, plwm, bensen a charbon monocsid mewn aer amgylchynol ym mhob parth yn unol â pharagraffau (2) i (4) a'r meini prawf a osodir yn Atodiad III i Gyfarwyddeb 2008/50/EC.

(2) Mewn parthau lle y mae lefel unrhyw lygrydd a grybwyllir ym mharagraff (1) wedi croesi'r trothwy asesu uwch ar gyfer y llygrydd hwnnw y cyfeirir ato yn rheoliad 5, rhaid defnyddio mesuriadau sefydlog mewn perthynas â'r llygrydd hwnnw, ond caniateir ychwanegu at y mesuriadau drwy wneud mesuriadau dangosol neu drwy fodelu neu'r naill ddull a'r llall er mwyn darparu digon o wybodaeth ar ddosbarthiad gofodol ansawdd aer amgylchynol.

(3) Mewn parthau lle y mae lefel unrhyw lygrydd a grybwyllir ym mharagraff (1) yn cyfateb i'r trothwy asesu uwch neu'r trothwy asesu is ar gyfer y llygrydd hwnnw y cyfeirir atynt yn rheoliad 5 neu'n dod rhwng y trothwyon hynny, rhaid defnyddio mesuriadau sefydlog mewn perthynas â'r llygrydd hwnnw, ond caniateir cyfuno hynny â gwneud mesuriadau dangosol neu â modelu neu â'r naill ddull a'r llall.

(4) Mewn parthau lle nad yw lefel unrhyw lygrydd a grybwyllir ym mharagraff (1) wedi cyrraedd y trothwy asesu is ar gyfer y llygrydd hwnnw y cyfeirir ato yn rheoliad 5, caniateir defnyddio techneg modelu neu dechneg amcangyfrif gwrthrychol neu'r naill a'r llall yn lle mesuriad mewn perthynas â'r llygrydd hwnnw.

(5) Os ychwanegir at fesuriadau sefydlog gan fodelu neu fesuriadau dangosol, rhaid i Weinidogion Cymru roi sylw i ganlyniadau'r dulliau ychwanegol hynny pan fyddant yn gwneud yr asesiad y cyfeirir ato ym mharagraff (1).

(6) Yn ychwanegol at yr asesiad y cyfeirir ato ym mharagraff (1), rhaid i Weinidogion Cymru fesur $PM_{2·5}$ mewn lleoliadau cefndir gwledig sydd i ffwrdd oddi wrth ffynonellau sylweddol o lygredd aer, er mwyn darparu gwybodaeth ar sail cyfartaledd blynyddol am gyfanswm crynodiad màs a chrynodiadau ffurfiant rhywogaethau cemegol o'r llygrydd hwnnw.

(7) At ddibenion paragraff (6), rhaid mesur yn unol â'r meini prawf a osodir yn Atodiad IV i Gyfarwyddeb 2008/50/EC a rhaid eu cydgysylltu â strategaeth fonitro a rhaglen fesur y Rhaglen

Gydweithredol ar gyfer Monitro a Gwerthuso Trosglwyddiad Hirbell Llygryddion Aer yn Ewrop (EMEP), pan fo hynny'n briodol.

(8) Rhaid cymhwyso'r amcanion a'r gofynion ansawdd data a osodir yn Adrannau A ac C o Atodiad I i Gyfarwyddeb 2008/50/EC wrth gyflawni'r asesiad a'r mesuriad y cyfeirir atynt ym mharagraffau (1) a (6).

(9) Ac eithrio fel a ddarperir ym mharagraff (10), rhaid gwneud mesuriadau o dan y rheoliad hwn yn unol â'r dulliau mesur sy'n ddulliau cyfeirio ac a bennir yn Adran A ac Adran C o Atodiad VI i Gyfarwyddeb 2008/50/EC.

(10) Caniateir defnyddio dulliau amgen i'r rhai y cyfeirir atynt ym mharagraff (9) ar yr amod y cydymffurfir â'r amodau a osodir yn Adran B o Atodiad VI i Gyfarwyddeb 2008/50/EC.

(11) Yn y rheoliad hwn, ystyr "crynodiadau ffurfiant rhywogaethau cemegol" ("*chemical speciation concentrations*") yw crynodiadau o gydrannau neu rywogaethau cemegol gwahanol o $PM_{2·5}$.

Lleoliad a nifer y pwyntiau samplu

7.—(1) Rhaid i Weinidogion Cymru osod pwyntiau samplu yn unol â'r meini prawf a osodir yn Atodiad III i Gyfarwyddeb 2008/50/EC ar gyfer asesu sylffwr deuocsid, nitrogen deuocsid ac ocsidau nitrogen, PM_{10}, $PM_{2·5}$, plwm, bensen a charbon monocsid.

(2) Mewn parthau lle'r unig ffynhonnell wybodaeth ar gyfer asesiad ansawdd aer mewn perthynas ag unrhyw lygrydd a grybwyllir ym mharagraff (1) yw mesuriadau sefydlog, rhaid i nifer y pwyntiau samplu ar gyfer y llygrydd hwnnw, at ddibenion asesu cydymffurfedd â throthwyon rhybuddio a gwerthoedd terfyn ar gyfer diogelu iechyd dynol, fod yn fwy na'r isafswm a bennir yn Adran A o Atodiad V i Gyfarwyddeb 2008/50/EC neu'n hafal iddo.

(3) Mewn parthau ac eithrio crynoadau lle'r unig ffynhonnell wybodaeth ar gyfer asesiad ansawdd aer mewn perthynas â sylffwr deuocsid neu ocsidau nitrogen yw mesuriadau sefydlog, rhaid i nifer y pwyntiau samplu ar gyfer y llygrydd hwnnw, at ddibenion asesu cydymffurfedd â lefelau critigol ar gyfer diogelu llystyfiant, fod yn fwy na'r isafswm a bennir yn Adran C o Atodiad V i Gyfarwyddeb 2008/50/EC neu'n hafal iddo.

(4) Mewn parthau lle yr ychwanegir at wybodaeth a geir yn sgil mesuriadau sefydlog gan wybodaeth a geir yn sgil modelu neu wneud mesuriadau dangosol neu'r naill ddull a'r llall—

(a) caniateir gostwng o hyd at 50% nifer y pwyntiau samplu a bennir yn Adran A o Atodiad V i Gyfarwyddeb 2008/50/EC ar yr amod bod yr amodau canlynol yn cael eu bodloni—

(i) bod y dulliau ychwanegol yn darparu digon o wybodaeth ar gyfer asesu ansawdd aer mewn perthynas â gwerthoedd terfyn a throthwyon rhybuddio,

(ii) bod y dulliau ychwanegol yn darparu digon o wybodaeth ar gyfer hysbysu'r cyhoedd ynghylch cyflwr ansawdd aer amgylchynol, a

(iii) bod nifer y pwyntiau samplu sydd i'w gosod a dosbarthiad technegau ychwanegol o ran eu lleoliad yn ddigonol ar gyfer canfod crynodiad o'r llygrydd perthnasol yn unol â'r amcanion ansawdd data a bennir yn Adran A o Atodiad I i Gyfarwyddeb 2008/50/EC ac ar gyfer galluogi canlyniadau asesu i fodloni'r meini prawf yn Adran B o'r un Atodiad; a

(b) caniateir gostwng o hyd at 50% nifer y pwyntiau samplu a bennir yn Adran C o Atodiad V i Gyfarwyddeb 2008/50/EC ar yr amod y gellir canfod crynodiadau asesedig o'r llygrydd perthnasol yn unol â'r amcanion ansawdd data a bennir yn Adran A o Atodiad I i Gyfarwyddeb 2008/50/EC.

(5) Rhaid i Weinidogion Cymru osod o leiaf un pwynt samplu ar gyfer mesur $PM_{2·5}$ mewn lleoliadau cefndir gwledig.